Adroddiad Rheoleiddio Blynyddol 2024

Crynodeb gweithredol

Fel rheoleiddiwr amgylcheddol Cymru, rydym yn chwarae rhan hanfodol wrth amddiffyn cymunedau ac ecosystemau, ac yn y ffordd rydym yn lleihau'r risg o lygredd sy'n niweidio iechyd pobl, yn difrodi natur, ac yn cyfrannu at allyriadau nwyon tŷ gwydr.

Mae ein cylch gwaith rheoleiddio yn cwmpasu ystod eang o fusnesau a diwydiannau – o gwmnïau dŵr i safleoedd rheoli gwastraff. Rydym yn parhau i fod ar flaen y gad o ran ymateb i'r nifer cynyddol o ddigwyddiadau sy'n deillio o'r argyfyngau hinsawdd a natur. Yn anffodus, rydym yn mynychu nifer cynyddol o ddigwyddiadau, sy'n tynnu sylw at yr effaith sylweddol y mae'r heriau hyn yn ei chael ar y byd naturiol a'n cymunedau.

Rydym yn ymrwymedig i reoleiddio i safonau uchel. Nid yw rheoleiddio effeithiol yn ymwneud â dileu pob risg, ond yn ymwneud â'u rheoli a'u lleihau'n rhagweithiol i leihau niwed amgylcheddol lle bynnag y bo modd. Rydym yn ymdrechu i gyflawni hyn drwy sicrhau bod busnesau'n bodloni gofynion cyfreithiol, asesu ceisiadau am drwyddedau, monitro cydymffurfedd, a defnyddio amrywiaeth o offer gorfodi i fynd i'r afael â gweithgareddau anghyfreithlon neu nad ydynt yn cydymffurfio ac i atal neu leihau llygredd.

Yn 2024, fe wnaethon ni'r canlynol:

- Cyflawni 3,769 o asesiadau cydymffurfio (cynnydd o 55% o 2023), gan gynnwys cynnydd sydyn mewn gollyngiadau dŵr (i fyny 91%) ac asesiadau adnoddau dŵr (i fyny 92%).
- Cyhoeddi 1,145 o ddarnau o gyngor ac arweiniad i fusnesau (cynnydd o 159%), gan eu helpu i fynd y tu hwnt i gydymffurfedd gofynnol a chyfrannu at ddiogelu'r amgylchedd.
- Cofnodi bron i 2,500 o achosion o dorri amodau gorfodi, ac mewn ymateb fe gymerwyd camau cymesur i gynnal yr egwyddor mai'r "llygrwr sy'n talu".

Pan fydd digwyddiadau amgylcheddol yn digwydd, rydym yn gweithio'n ddiflino i ymateb – gan atal y difrod, nodi'r achos, a sicrhau bod yr effeithiau'n cael eu glanhau. Os oes unrhyw doriadau a bod difrod difrifol neu fwriadol yn cael ei wneud, a bod digon o dystiolaeth, byddwn yn cymryd camau gorfodi cymesur i sicrhau bod y llygrwr yn talu.

Fel rhan o'n hymrwymiad i dryloywder, mae'r adroddiad hwn yn rhoi trosolwg cynhwysfawr o'n gweithgareddau rheoleiddio a gorfodi. Mae adroddiad eleni yn ymdrin â meysydd allweddol megis ymateb i ddigwyddiadau, caniatáu a thrwyddedu, monitro cydymffurfedd, troseddau amgylcheddol, gwaith gorfodi, a defnyddio sancsiynau.

Fel sefydliad, rydym wedi gwneud newidiadau er mwyn sicrhau ein bod yn canolbwyntio ar feysydd lle gallwn gyflawni'r effaith fwyaf posibl ar gyfer pobl a natur. Symleiddiwyd ein gweithrediadau er mwyn canolbwyntio ein hadnoddau ar ddarparu'r gwasanaethau hanfodol unigryw a gynigir gennym ni. Mae hyn wedi ein galluogi i fuddsoddi mewn meysydd blaenoriaeth a fydd yn creu manteision hirdymor i amgylchedd naturiol Cymru ac yn cryfhau ein gallu i gyflawni amcanion ein cynllun corfforaethol: cefnogi adfer natur, mynd i'r afael â newid hinsawdd, a lleihau llygredd.

Yn cefnogi'r adroddiad hwn mae cyfres o grynodebau gweledol sy'n ymdrin â'r canlynol: Gwastraff a Diwydiant; Tir, Bioamrywiaeth a Physgodfeydd; Ansawdd Dŵr ac Adnoddau Dŵr; a Llifogydd, Cronfeydd Dŵr a'r Môr.

Ymateb i ddigwyddiadau

Rydym yn ymatebwr Categori 1 o dan y Ddeddf Argyfyngau Sifil, gyda dyletswydd gyfreithiol i gynnal trefniadau cadarn i reoli ac ymateb i ddigwyddiadau ac argyfyngau amgylcheddol. Rydym yn darparu gwasanaeth 24 awr y dydd, saith niwrnod yr wythnos, 365 diwrnod y flwyddyn sy'n cwmpasu llifogydd, llygredd aer, tir a dŵr, pysgodfeydd, troseddau bywyd gwyllt, difrod tir, a digwyddiadau eraill lle rydym yn cynghori'r gwasanaethau brys.

Mae'r gwaith hwn yn ganolog i'n cynllun corfforaethol hyd at 2030 ac Amcan Llesiant 3: Lleihau llygredd, gan sicrhau bod ein camau ataliol ac ymatebol yn amddiffyn yr amgylchedd ac iechyd y cyhoedd.

Ein blaenoriaethau a'n dull gweithredu

Rydym yn blaenoriaethu digwyddiadau sy'n peri'r risg fwyaf i bobl a natur. Bydd ein swyddogion yn ymateb yn gyflym i ddigwyddiadau arwyddocaol er mwyn lleihau'r risg o niwed. Efallai na fydd digwyddiadau llygredd risg is yn gofyn am ymateb ar unwaith ar y safle; caiff y rhain eu rheoli trwy waith rheoleiddio, gorfodi neu atal, wedi'i arwain gan broses frysbennu, data, a risg amgylcheddol.

Fe wnaethon ni gyflwyno dull mwy targedig o ymateb i ddigwyddiadau sy'n seiliedig ar risg, fel y gallwn ganolbwyntio ein hadnoddau cyfyngedig lle maen nhw'n cael yr effaith fwyaf. Mae hyn yn cynnwys trin rhai adroddiadau o bell (er enghraifft, dros y ffôn neu drwy e-bost) pan fydd gwneud hynny'n cymesur. Rydym hefyd wedi dileu adborth unigol arferol i ohebwyr i ryddhau amser swyddogion ar gyfer gwaith atal a chydymffurfio, wrth gadw'r opsiwn i gysylltu â gohebwyr lle mae angen rhagor o fanylion.

Sut rydym yn asesu digwyddiadau

Wrth asesu unrhyw ddigwyddiad, rydym yn ystyried y canlynol:

- y risgiau i iechyd y cyhoedd (gan gynnwys effeithiau ar ansawdd aer, arogleuon, sŵn ac ymbelydredd)
- y risgiau i asedau Cyfoeth Naturiol Cymru a'r cyrff tir a chyrff dŵr rydym yn eu rheoli
- effeithiau difrifol ar adnoddau naturiol Cymru (effeithiau ar aer, tir, dŵr, pysgodfeydd a bioamrywiaeth) a'r canlyniadau ar gyfer cadwraeth a'r economi
- llifogydd gwirioneddol neu bosibl
- cynnwys asiantaethau eraill
- diddordeb y cyfryngau neu effeithiau ar enw da

Gweithgarwch a pherfformiad yn 2024

- Derbyniwyd 12,922 o adroddiadau am ddigwyddiadau yn 2024, cynnydd o 46% ar 2023. Nid oedd tua 20% (2,539) o fewn ein cylch gwaith neu fe'u trosglwyddwyd i sefydliadau partner. Roedd y 10,383 sy'n weddill o fewn y cylch gwaith (cynnydd o 22% ar 2023).
- O'r digwyddiadau o fewn y cylch gwaith, aseswyd 976 fel rhai lefel uchel a 9,407 fel rhai lefel isel. Fe wnaethon ni fynychu 2,118 o ddigwyddiadau i gyd (20%): roedd 45% ohonynt yn ddigwyddiadau lefel uchel a 18% yn ddigwyddiadau lefel isel. Fe wnaethon ni ymateb i 95% o ddigwyddiadau lefel uchel o fewn pedair awr.
- Roedd digwyddiadau sy'n gysylltiedig â gwastraff a dŵr yn cyfrif am 80% (8,288) o'r holl adroddiadau o fewn y cylch gwaith yn 2024; gostyngodd digwyddiadau pysgodfeydd a adroddwyd 11% o'i gymharu â 2023.

Mae'r ffigurau hyn yn adlewyrchu ein bwriad i flaenoriaethu digwyddiadau sy'n cyflwyno'r risg amgylcheddol neu iechyd cyhoeddus fwyaf ac ymateb yn gymesur, gan gynnwys trwy weithredu o bell lle bo'n briodol. Nid yw peidio â mynychu digwyddiad yn golygu nad ymatebwyd i'r digwyddiad.

Byddwn yn parhau i fireinio ein systemau a'n prosesau i sicrhau bod ein hymatebion yn gymesur, yn seiliedig ar risg, ac wedi'u targedu lle gallant wneud y gwahaniaeth mwyaf.

Gweithio gyda'r cyhoedd

Mae adroddiadau am ddigwyddiadau gan y cyhoedd a phartneriaid yn parhau i fod yn hanfodol. Rydym yn annog pobl i barhau i roi gwybod am ddigwyddiadau amgylcheddol i ni ar unrhyw adeg, 24 awr y dydd, saith niwrnod yr wythnos (ar-lein neu drwy ffonio 0300 065 3000). Mae adroddiadau'n darparu'r wybodaeth sydd ei hangen arnom i nodi effeithiau, mynd i'r afael â thorri rheoliadau, ac amharu ar weithgarwch troseddol, gan ein helpu i atal llygredd yn ei darddle.

Tablau digwyddiadau

Tabl 1: Digwyddiadau 2024 yn ôl cyfundrefn

Cyfundrefn	Cyfanswm y digwyddiadau a adroddwyd yn 2024	%	Nifer o ddigwyddiadau lefel uchel	Digwyddiadau lefel uchel a fynychwyd	Nifer digwyddiadau	Lefel isel a fynychwyd
Pysgodfeydd	309	3%	55	26	254	45
Llifogydd	260	2%	61	2	199	14
Coedwigaeth	423	4%	25	6	398	141
Arall	1,103	11%	168	56	935	162
Gwastraff	4,688	45%	40	12	4,648	501
Dŵr	3,600	35%	627	332	2,973	821
Cyfanswm	**10,383**	**100%**	**976**	**434**	**9,407**	**1,684**

Tabl 2: Adroddiadau o ddigwyddiadau a phresenoldeb rhwng 2020 a 2023

Categori'r digwyddiad fesul blwyddyn	2020	2021	2022	2023
Nifer o ddigwyddiadau lefel uchel	1,788	2,051	1,674	1,290
Presenoldeb	374	557	515	512
Canran o'r cyfanswm	21%	27%	31%	29%
Nifer o ddigwyddiadau lefel isel	6,176	6,909	5,581	7,215
Presenoldeb	1,314	1,850	1,557	1,936
Canran o'r cyfanswm	21%	28%	285%	27%
Ddim yn rhan o'r cylch gwaith	162	371	1,093	435
Cyfanswm	**8,126**	**9,331**	**8,348**	**8,940**

**Mae canrannau'n dangos presenoldeb ar gyfer categori'r digwyddiad*

Trwyddedau ac esemptiadau

Mae trwyddedau yn rhan hanfodol o'r broses o reoleiddio effeithiol, er mwyn darparu safon ofynnol fel sylfaen i atal niwed amgylcheddol. Rydym yn gyfrifol am benderfynu ar geisiadau a rhoi ystod eang o drwyddedau. Mae hyn yn cynnwys asesu a rhoi trwyddedau gydag amodau i ddiogelu'r amgylchedd ac yna rydym yn gweithio gyda phobl a busnesau ledled Cymru i fonitro sut mae safonau deddfwriaethol yn cael eu bodloni. Pan gydymffurfir ag amodau, mae trwyddedau priodol yn galluogi deiliaid trwyddedau i gyflawni eu gweithrediadau'n ddiogel heb niweidio'r amgylchedd ac yn cynnal chwarae teg i fusnesau cyfreithlon drwy atal gweithredwyr anghyfrifol neu anghyfreithlon rhag gweithredu'n rhatach.

Trwyddedu

Mae gwybodaeth am sut rydym yn rheoli ceisiadau am drwyddedau a pha mor hir y mae'n ei gymryd i ni eu prosesu ar gael ar ein gwefan. Cyhoeddir ein penderfyniadau trwyddedu amgylcheddol yn fisol.

Mae'r tabl isod yn dangos nifer y trwyddedau a roddwyd gan Cyfoeth Naturiol Cymru / a oedd yn weithredol yn 2024. Mae hyn yn cynnwys mathau o geisiadau, megis cyflwyno cais am drwydded newydd, adnewyddu trwydded, gwneud newidiadau i drwydded gyfredol, trosglwyddo trwydded i rywun arall, neu ildio trwydded nad oes ei hangen bellach. Yn 2024, cafodd 89% o drwyddedau eu prosesu o fewn amserlenni statudol neu lefelau gwasanaeth – mae hyn i fyny o 86% yn 2023.

Cyfundrefn	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Perygl llifogydd	n/a	n/a	n/a	218	205
Coedwigaeth	551	498	481	490	467
Gosodiadau	288	349	242	232	232
Ffermio dwys (moch/dofednod)	n/a	n/a	130	127	118
Y môr	n/a	84	157	173	178
Gweithfeydd hylosgi canolig / generaduron penodol	n/a	n/a	n/a	47	53
Sylweddau ymbelydrol / niwclear	135	110	113	112	113
Rhywogaethau	1,729	1,844	1,637	1,892	1,898
Gwastraff	641	669	748	741	745
Adnoddau dŵr	1,927	2,074	2,051	2,053	2,008
Ansawdd dŵr	235	331	507	384	651

Caniatadau a thrwyddedu

Fel rhan o'n rôl o roi caniatâd a chydsyniadau ar gyfer safleoedd gwarchodedig, rhoddwyd 471 o ganiatadau i berchnogion neu feddianwyr yn 2024 a 408 o gydsyniadau i ymgymerwyr statudol Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA) o dan Ddeddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981.

Ar ddiwedd 2024, roedd gennym 16,577 o gofrestriadau gan gludwyr, broceriaid a delwyr gwastraff ar ein cofrestr gyhoeddus, cynnydd o wyth y cant o 2023. Mae hyn yn cynnwys 7,010 o ddeiliaid cofrestriadau haen uchaf a 9,567 o ddeiliaid cofrestriadau haen is.

Esemptiadau

Mae adolygiad diweddar o'r drefn esemptiadau gwastraff wedi arwain at Lywodraeth Cymru a DEFRA yn cynnig newidiadau sylweddol i fynd i'r afael â throseddau gwastraff a pherfformiad gwael yn y diwydiant gwastraff. Bydd rhai esemptiadau yn cael eu dileu, bydd gan eraill amodau newydd, a bydd y rheolau ynghylch cofrestru hefyd yn newid ar gyfer

pob esemptiad. Rydym yn disgwyl i'r newidiadau hyn gael eu rhoi ar waith dros yr ychydig flynyddoedd nesaf.

Ar ddiwedd 2024, roedd 37,359 o esemptiadau gwastraff wedi'u cofrestru gyda ni mewn 10,887 o leoliadau gwahanol. Mae hyn yn cynrychioli gostyngiad o 18% o'i gymharu â'r esemptiadau a gofrestrwyd gyda ni yn 2023. Mae'r rhan fwyaf o'r rhain wedi'u lleoli ar safleoedd amaethyddol (23,989), gyda'r gweddill wedi'u rhannu rhwng safleoedd anamaethyddol (6,414) a chyfuniad o safleoedd amaethyddol ac anamaethyddol (6,935).

Cydymffurfedd a pherfformiad gweithredwyr

Mae gwiriadau cydymffurfio yn hanfodol i sicrhau y cydymffurfir â rheoliadau a thrwyddedau. Rydym yn asesu cydymffurfedd ag amodau trwydded trwy archwiliadau ffisegol, ond rydym hefyd yn casglu gwybodaeth o bell, yn dadansoddi adroddiadau, gweithdrefnau, cynlluniau a data gweithredwyr, ac yn cynnal ein gwaith monitro a samplu ein hunain er mwyn asesu perfformiad. O'u defnyddio gyda'i gilydd, mae'r gweithgareddau hyn yn rhoi darlun cyfoethog i ni y gallwn ei ddefnyddio i asesu cydymffurfedd rheoleiddiol a thargedu ein hadnoddau i ddiogelu'r amgylchedd, ein cymunedau a diwydiant cyfreithlon yn well.

Mae'r camau hyn hefyd yn hanfodol yn ein gwaith i ymgysylltu ag endidau a reoleiddir, i addysgu a galluogi cydymffurfedd, i gynnig gwybodaeth a chyngor, ac i osgoi biwrocratiaeth neu gostau diangen. Rydym yn annog blaenoriaethu arferion amgylcheddol cadarnhaol mewn gweithrediadau dyddiol, gan weithio gydag unigolion a busnesau i roi'r amgylchedd yn gyntaf ac i integreiddio arferion amgylcheddol da o fewn dulliau gweithio arferol.

Mae'r tabl isod yn amlygu ein hasesiadau cydymffurfio ar draws sawl cylch gwaith deddfwriaethol rhwng 2020 a 2024.

Asesiadau cydymffurfedd

Cyfundrefn	2020	2021	2022	2023	2024
Gwastraff a diwydiant	**828**	**1,096**	**1,155**	**1,119**	**1,237**
Gweithrediadau gwastraff	402	506	414	377	427
Gosodiadau diwydiant	426	590	679	650	697
Ffermio dwys (moch/dofednod)	n/a	n/a	62	92	113
Coedwigaeth	**93**	**417**	**312**	**337**	**390**
Hysbysiadau iechyd planhigion statudol	48	326	186	157	205
Archwiliadau trwydded	30	82	118	165	161
Archwiliadau rhybudd	15	9	8	15	24
Dŵr	**1,128**	**1,023**	**587**	**748**	**2,083**
Adnoddau	111	334	113	99	190
Gollyngiadau	1,017	689	474	649	1,243
Adnoddau dŵr (CoAPR)	n/a	n/a	n/a	86	650
Llifogydd	**n/a**	**n/a**	**n/a**	**144**	**59**
Trwyddedau gweithgarwch perygl llifogydd risg uchel	n/a	n/a	n/a	144	59

O dan y Rheoliadau Trwyddedu Amgylcheddol, rydym yn cofnodi ein canfyddiadau mewn adroddiad asesu cydymffurfedd. Mae hyn yn nodi unrhyw achosion o dorri amodau trwydded ac yn nodi camau gweithredu i unioni a/neu leihau'r risg y byddant yn digwydd eto.

Mae pob dogfen sy'n ymwneud â thrwyddedu a chydymffurfedd â'r Rheoliadau Trwyddedu Amgylcheddol, gan gynnwys adroddiadau asesu cydymffurfedd, i'w gweld ar ein cofrestr gyhoeddus ar gyfer y Rheoliadau Trwyddedu Amgylcheddol.

Yn 2024, fe wnaethom gofnodi:

- 697 o asesiadau ar gyfer adroddiadau asesu cydymffurfedd ar safleoedd gosodiadau. Arweiniodd yr asesiadau hyn at nodi 690 o achosion o ddiffyg cydymffurfio a gofnodwyd yn erbyn trwyddedau gosodiadau, gydag 87% yn cael effaith fach neu ddim effaith amgylcheddol o gwbl.
- 113 o asesiadau ar gyfer adroddiadau asesu cydymffurfedd mewn 94 o safleoedd ffermio dwys. Arweiniodd yr asesiadau hyn at nodi 88 o achosion o ddiffyg cydymffurfio yn erbyn trwyddedau ffermio dwys mewn 27 o safleoedd (29% o safleoedd). O'r achosion hyn o ddiffyg cydymffurfio, roedd 99% yn cael effaith amgylcheddol fach neu ddim effaith amgylcheddol o gwbl.
- 190 o asesiadau cydymffurfio â trwyddedau adnoddau dŵr, cynnydd o 92% o'i gymharu â 2023. Drwy'r asesiadau hyn, canfuwyd bod 63% (120) yn cydymffurfio.
- 1,243 o asesiadau cydymffurfio â thrwyddedau gollwng dŵr, sy'n cynrychioli cynnydd o 91% o'i gymharu â 2023. Canfuom fod 50% (626) yn peidio â chydymffurfio. Fe wnaethom gofnodi 763 o doriadau, gan eu categoreiddio yn seiliedig ar eu heffaith amgylcheddol bosibl. Fe wnaethom ystyried 21 o achosion o ddiffyg cydymffurfio i fod yn Gategori 1, a allai gael effaith amgylcheddol fawr, a 97 i fod yn Gategori 2, a allai gael effaith amgylcheddol arwyddocaol. Ystyriwyd bod y 645 arall yn Gategori 3 neu 4, a allai gael effaith amgylcheddol fach neu ddim effaith o gwbl.
- 59 o wiriadau cydymffurfio wedi'u cwblhau ar drwyddedau gweithgarwch perygl llifogydd. Ystyriwyd bod tri gweithredwr yn methu cydymffurfio ag amodau eu trwydded.
- 1,560 o wiriadau ar gyfer trwyddedau pysgota â gwialen. Roedd y rhain yn cynnwys 1,034 o drwyddedau pysgod bras a brithyllod, 474 o drwyddedau eogiaid a 52 o drwyddedau iau. Roedd cyfradd osgoi talu o dri y cant. Yn ogystal, cynhaliodd ein swyddogion gorfodi ddeg o wiriadau rhwyd, yn cynnwys tri gwiriad o rwydi cwrwgl a saith gwiriad o rwydi sân.
- 650 archwiliadau cydymffurfio â'r Rheoliadau Rheoli Llygredd Amaethyddol. Canfuwyd fod 53% o'r rhain yn methu cydymffurfio ag un neu fwy o ofynion y Rheoliadau Rheoli Llygredd Amaethyddol, gyda 29 o ffermydd wedi'u nodi fel rhai â deg neu fwy o achosion o ddiffyg cydymffurfio.
- Fe wnaethon ni gynnal mwy na 1,500 o wiriadau cofrestru ar gludwyr, broceriaid a delwyr gwastraff. Fe wnaethom hefyd gynnal dros 60 o archwiliadau o'r ddyletswydd gofal, er mwyn sicrhau bod gweithredwyr yn cydymffurfio â'u dyletswyddau. Canolbwyntiodd yr archwiliadau hyn ar safleoedd gwastraff trwyddedig a safleoedd gwastraff esempt, yn benodol gweithredwyr sgipiau, delwyr metel sgrap, a'r rhai sy'n hysbysebu gwasanaethau gwastraff ar-lein. Arweiniodd y gwiriadau hyn at gynnydd yn nifer y bobl yn cofrestru a datgelwyd nifer o weithredwyr gwastraff anghyfreithlon.

- Fe wnaethon ni gwblhau 427 o asesiadau ar gyfer adroddiadau asesu cydymffurfedd mewn 316 o safleoedd gwastraff. Cofnodwyd 124 o achosion o ddiffyg cydymffurfio ag amodau trwydded mewn 34% o'r gweithrediadau gwastraff a aseswyd gennym.

Rydym yn blaenoriaethu ein hymdrech reoleiddio ar berfformwyr gwael a lle mae risg bosibl o effaith ar yr amgylchedd. Mae gennym nifer o ddulliau ar gyfer sicrhau bod perfformwyr gwael a gweithredwyr anghyfreithlon yn cydymffurfio neu i leihau eu troseddu. Mae ein polisi gorfodi a sancsiynau yn esbonio sut rydym yn defnyddio'r dulliau hyn.

Rhestrir y gweithredwyr gwastraff a diwydiant hynny a ystyrir yn berfformwyr gwael a pherfformwyr gwael parhaus yn Atodiad 1. Safleoedd sydd wedi bod yn Fand D, E neu F ers o leiaf ddwy flynedd yw'r rhai sy'n perfformio'n wael. Mae perfformwyr gwael parhaus yn safleoedd sydd wedi bod mewn bandiau, D, E neu F ers dros ddwy flynedd neu fwy.

Astudiaeth achos

Dechreuodd yr achos hwn ar 28 Tachwedd 2018 gyda dyddodiad anghyfreithlon o 5,000 tunnell o wastraff anadweithiol ar dir yn Ynysgeinon, fferm yn Ystalyfera, Abertawe.

Roedd y diffynnydd, Darrell Hopkins, wedi cael cyngor ac arweiniad gan Cyfoeth Naturiol Cymru yn flaenorol ar y gofynion trwydded i gydymffurfio â deddfwriaeth gwastraff berthnasol ar gyfer ei weithgareddau arfaethedig ar ei fferm. Ni ddilynodd y cyngor ac arweiniad a roddwyd a chafodd rybudd am ddyddodi'r gwastraff. Cyflwynwyd hysbysiad gorfodi iddo hefyd i gael gwared ar y gwastraff gyda dyddiad cau cydymffurfio o 28 Tachwedd 2019. Newidiwyd yr hysbysiad gorfodi sawl gwaith trwy apeliadau llys, ond pan archwiliodd swyddogion Cyfoeth Naturiol Cymru y safle eto ar 19 Hydref 2023, nid oedd y diffynnydd wedi cydymffurfio â'r hysbysiad. Yn ogystal, ni wnaed unrhyw gais am drwydded amgylcheddol ac ni ellid dod o hyd i unrhyw dystiolaeth i awgrymu bod unrhyw ran o'r gwastraff a ddyddodwyd yn 2018 wedi'i symud.

Ar 22 Tachwedd 2024, yn Llys Ynadon Abertawe, llediodd y diffynnydd yn euog i fethu â chydymffurfio â hysbysiad gorfodi a gyhoeddwyd o dan adran 59 o Ddeddf Diogelu'r Amgylchedd 1990 a chafodd ddirwy o £3,000, gyda chostau o £5,927 a gordal dioddefwr o £1,200.

Mynd i'r afael â throseddau gwastraff

Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn derbyn £500,000 drwy grant Llywodraeth Cymru i ariannu gweithgareddau i fynd i'r afael â throseddau gwastraff. Defnyddiwyd y cyllid i greu chwe swydd swyddog amser llawn wedi'u lleoli mewn timau lle rheoleiddio gwastraff, a'u rôl yw datblygu a phrofi dulliau arloesol a all helpu i atal a tharfu ar droseddau gwastraff.

Roedd swyddogion mynd i'r afael â throseddau gwastraff yn rhan o bron i 20% o'r holl ddigwyddiadau troseddau gwastraff a gadarnhawyd. Cynhaliodd y tîm mynd i'r afael â throseddau gwastraff ymyriadau mewn 23 o safleoedd lle nodwyd troseddau. Y gweithgaredd a adroddwyd amlaf oedd llosgi gwastraff, a oedd yn cyfrif am 35% o'r

adroddiadau ledled Cymru, ac yna safleoedd gwastraff anghyfreithlon (32%). Gwastraff adeiladu a dymchwel oedd y llygrydd a nodwyd amlaf mewn digwyddiadau wedi'u cadarnhau. Dros y flwyddyn, digwyddodd 25% o ddigwyddiadau a gadarnhawyd ar safleoedd amaethyddol.

Taclo Tipio Cymru

Mae Taclo Tipio Cymru yn fenter a noddir gan Lywodraeth Cymru sy'n cal ei chydlynu gan Cyfoeth Naturiol Cymru. Mae'r bartneriaeth yn cynnwys amrywiaeth o sefydliadau allweddol, gan gynnwys y 22 awdurdod lleol yng Nghymru, Cyfoeth Naturiol Cymru, Cadwch Gymru'n Daclus, y gwasanaethau tân, a'r heddlu. Mae Taclo Tipio Cymru yn cefnogi awdurdodau lleol mewn sawl ffordd, gan gynnwys cefnogi gorfodi a rhannu arfer gorau.

Mae dwy swydd swyddog gorfodi yn Taclo Tipio Cymru – recriwtiwyd i un swydd ym mis Mehefin 2025. Mae Cyfoeth Naturiol Cymru yn cynorthwyo awdurdodau lleol i gyflawni canlyniadau gorfodi, er mai dim ond yn y Gogledd y mae'r gefnogaeth hon wedi bod ar gael yn fwyaf diweddar. Mae canlyniadau gwaith Taclo Tipio Cymru yn cael eu hadlewyrchu yn ystadegau awdurdodau lleol a gyhoeddir yn flynyddol gan Lywodraeth Cymru: [Tipio anghyfreithlon].

Rhestrir canlyniadau erlyniadau Taclo Tipio Cymru yn 2024 yn yr adran am erlyniadau gwastraff unigol ar ddiwedd yr adroddiad hwn.

Rheoleiddio sylweddau ymbelydrol

Cyfoeth Naturiol Cymru yw'r rheoleiddiwr ar gyfer y sector sylweddau ymbelydrol niwclear ac anniwclear yng Nghymru.

Niwclear

Mae dau safle niwclear trwyddedig yng Nghymru:Wylfa a Thrawsfynydd. Mae'r ddau safle yn cael eu gweithredu gan is-gwmni Llywodraeth y DU, Nuclear Restoration Services (NRS). Er nad ydynt yn cynhyrchu pŵer mwyach, mae angen gwaith parhaus i ddatgomisiynu'r safleoedd hyn a bydd hyn yn cymryd blynyddoedd lawer.

Rydym yn cydnabod bod y safleoedd hyn o ddiddordeb mawr i'r cyhoedd, ac rydym yn gweithio'n agos gyda'n partneriaid rheoleiddio a'n rhanddeiliaid i sicrhau bod y safonau priodol yn cael eu bodloni a bod yr amgylchedd yn cael ei ddiogelu. Rydym yn cynnal gwiriadau rheoleiddiol sy'n cael eu llywio gan Gynllun Cyflawni Canlyniadau Niwclear Asiantaeth yr Amgylchedd, ac yn cyd-fynd ag ef, o dan gytundeb lefel gwasanaeth i gyflawni rheoleiddio niwclear yng Nghymru. Yn ogystal, rydym yn cynnal archwiliadau safle rheoleiddiol ar y cyd ag Asiantaeth yr Amgylchedd a'r Swyddfa Reoleiddio Niwclear i sicrhau bod NRS yn cydymffurfio â'u trwyddedau amgylcheddol ar gyfer y safleoedd hyn.

Yn 2024, cwblhawyd cyfres o arolygiadau â thema a oedd yn cynnwys ffocws ar allyriadau gwastraff nwyol ar safle Trawsfynydd. Fe wnaethon ni hefyd ffurfio tîm prosiect safle

Trawsfynydd i sicrhau bod gennym yr arbenigwyr perthnasol wrth law i asesu'r strategaethau rheoli gwastraff a diogelu dŵr daear a gynigir ar gyfer y prosiectau datgomisiynu arfaethedig ar gyfer y safle. Mae'r rhain yn cynnwys prosiect i ddymchwel cyfadeilad y pyllau oeri, a fydd yn cynnwys gwarediadau newydd o wastraff ymbelydrol solet lefel isel ar y safle, a phrosiect lleihau uchder y ddau adeilad adweithydd etifeddol. Fe wnaethon ni dderbyn ceisiadau am drwyddedau amgylcheddol i alluogi'r gwaith hwn, ac rydym wrthi'n cydweithio ag NRS i benderfynu ar y trwyddedau hyn.

Ar gyfer safleoedd niwclear newydd, parhaodd gwaith asesu dyluniad generig ac ymgysylltu parhaus gyda'n partneriaid rheoleiddio ar y cyd tan 2024 ar gyfer dyluniadau adweithydd modiwlaidd bach Rolls-Royce Ltd, adweithydd modiwlaidd bach SMR-300 Holtec International, ac adweithydd modiwlaidd bach BWRX-300 GE Hitachi. Fe wnaethon ni hefyd weithio ar raglen ar y cyd o ymgysylltu cynnar gan reoleiddwyr â Last Energy, sy'n cynnig lleoli pedwar micro-adweithydd ar safle Llynfi ym Mhen-y-bont ar Ogwr. Nid yw Last Energy yn bwriadu mynd i mewn i'r broses asesu dyluniad generig ac, ar hyn o bryd, maent yn ymwneud â thrwyddedu safle niwclear a chael adborth gan yr adolygiad o'r dyluniad rhagarweiniol gyda'r rheoleiddwyr.

Fe wnaethom ddarparu adborth ar yr ymgynghoriad i wasanaeth cynllunio Cymru (Penderfyniadau Cynllunio ac Amgylchedd Cymru), a fydd yn asesu adroddiad cwmpasu effaith amgylcheddol Last Energy, sy'n nodi effeithiau amgylcheddol tebygol penodol i'r safle o'r cynnig. Disgwylir i Last Energy ymgysylltu â ni mewn trafodaethau cyn ymgeisio yn y dyfodol agos ac mae'n bwriadu cyflwyno cais am drwydded amgylcheddol weithredol yn haf 2026 (i'w benderfynu).

Anniwclear

Ar hyn o bryd, mae 113 o drwyddedau wedi'u rhoi i 87 o safleoedd ledled Cymru, sy'n defnyddio ffynonellau ymbelydrol agored (heb eu selio) neu wedi'u selio. Defnyddir ffynonellau agored yn gyffredin yn y sector meddygol ar gyfer diagnosis a thrin afiechydon. Gellir defnyddio ffynonellau wedi'u selio yn y sectorau meddygol a diwydiannol, ond yn fwy cyffredin mewn lleoliadau diwydiannol. Rydym yn rheoleiddio'r rhain o dan Reoliadau Trwyddedu Amgylcheddol 2016. Yn 2024, derbyniom 14 cais am drwydded ar gyfer gweithgareddau rheoleiddio sylweddau ymbelydrol ar safleoedd nad ydynt yn safleoedd niwclear. Roedd y rhain yn cynnwys dwy drwydded newydd, ildio dwy drwydded yn llawn, dau drosglwyddiad, ac wyth amrywiad.

Mae ein swyddogion yn cynnal archwiliadau cydymffurfio mewn cyfleusterau sy'n defnyddio, yn dal neu'n gwaredu sylweddau ymbelydrol. Mae pa mor aml y cynhelir arolygiadau ar safleoedd yn dibynnu ar y risg a pha fath o weithrediad sydd yno. Cwblhawyd 35 o archwiliadau trwyddedau yn 2024, sef tua 55% o'r rhaglen a gynlluniwyd. Roedd y prif feysydd o ddiffyg cydymffurfio yn ymwneud â diogelwch a rheoli ffynonellau.

Rheoli Peryglon Damweiniau Mawr (COMAH)

Yn 2024, roedd 51 o safleoedd COMAH yng Nghymru: 24 yn yr haen uchaf a 27 yn yr haen isaf. Roedd newidiadau yn 2024 yn cynnwys endidau newydd i'r drefn, newidiadau

statws o fewn y drefn, a dau safle yn dad-hysbysu. Mae'r safleoedd rydyn ni'n eu rheoleiddio'n amrywio o gyfadeiladau mawr fel gweithfeydd cemegol, purfeydd olew a gweithfeydd dur, i gyfleusterau fel warysau cemegol a storfeydd nwy LPG bach sy'n gwasanaethu cefn gwlad Cymru.

Yn 2024, gwnaethon ni gyflawni'r canlynol:

- Cwblhau'r asesiad o dri adroddiad diogelwch haen uchaf.
- Cymryd rhan gyda'r Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch mewn arolygiadau o safleoedd haen uchaf a haen isaf a chynnal rhai ymyriadau yn ein rhinwedd ein hunain. At ei gilydd, cynhaliwyd 38 o ymyriadau, yn cynnwys 31 wedi'u cynllunio a saith heb eu cynllunio. Roedd 11 o'r ymyriadau hynny'n canolbwyntio ar waith asesu llifogydd.
- Ymchwilio i bum digwyddiad arwyddocaol mewn pedwar safle COMAH, ochr yn ochr â'r Awdurdod Gweithredol Iechyd a Diogelwch.
- Cwblhau 38 o ymyriadau yn 2024, o'i gymharu ag 14 yn 2023.
- Cwblhau tri asesiad adroddiad diogelwch, o'i gymharu â chwech yn 2023.
- Cyflawni 647 awr o waith COMAH taladwy yn 2024.

Yn ogystal â'n gwaith monitro a sicrhau cydymffurfedd ein hunain, rydym yn parhau i gydweithio â chynrychiolwyr y sector a thrwy'r Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus i wneud y gorau o gyfleoedd ac adeiladu partneriaethau ystyrlon i ysgogi'r newid trawsnewidiol sydd ei angen arnom.

Hunanfonitro gan weithredwyr

Mae hunanfonitro gan weithredwyr wedi bod yn rhan o'n gwaith i reoleiddio diwydiant, gan gynnwys cwmnïau dŵr, ers 2010. Mae'r dull hwn wedi ceisio sicrhau bod cwmnïau'n cymryd mwy o gyfrifoldeb am eu perfformiad eu hunain drwy gasglu a dadansoddi samplau o ollyngiadau a ganiateir, sicrhau achrediad ar gyfer dadansoddi, ac adrodd a rhoi gwybod i ni am achosion o dorri amodau trwydded. Cyflwynwyd y dull hwn i helpu i leihau'r baich rheoleiddiol ar fusnesau a gwneud defnydd effeithiol o adnoddau rheoleiddiol, gan gryfhau a gwella cydymffurfedd yn gyffredinol.

Mae tua 60% o drwyddedau gollwng dŵr yn cael eu dal gan ddau gwmni dŵr: Dŵr Cymru a Hafren Dyfrdwy. Ers 2010, mae'r cwmnïau dŵr wedi cynnal hunanfonitro gan weithredwyr. Rydym hefyd yn cynnal asesiad cydymffurfio blynyddol ar berfformiad amgylcheddol y cwmnïau dŵr, gan gynhyrchu adroddiadau allanol a darparu ffurflenni data i Ofwat a ddefnyddiwyd ganddynt i fonitro eu perfformiad.

- Gweler ein hadroddiad am ddigwyddiadau llygredd cwmnïau dŵr
- Gweler ein hadroddiad asesu ansawdd dŵr
- Gweler ein hadroddiadau perfformiad amgylcheddol blynyddol ar gyfer Dŵr Cymru
- Gweler ein hadroddiadau perfformiad amgylcheddol blynyddol ar gyfer Hafren Dyfrdwy
- Gweler ein hadroddiadau ar ddata gollyngiadau gorlifoedd storm cwmnïau dŵr

Diogelwch cronfeydd dŵr

Mae 405 o gyforgronfeydd dŵr mawr yng Nghymru sy’n destun rheoleiddio gennym ni o dan Ddeddf Cronfeydd Dŵr 1975. Rydym yn adrodd i Weinidogion Cymru bob dwy flynedd am ein gwaith i reoleiddio a gorfodi Deddf Cronfeydd Dŵr 1975. Mae’r tabl isod yn dangos canran y cyforgronfeydd dŵr mawr sy’n cydymffurfio â phob prif ofyniad y gyfraith ar 31 Mawrth 2025.

Gweithgaredd cronfa ddŵr	Cydymffurfedd
Adeiladu	100%
Goruchwyliaeth	98.6%
Archwilio	99.3%
Mesurau diogelwch	92.1%
Cynnal a chadw	98.9%
Monitro	91.7%
Datgomisiynu	100%

Mae lefel y cydymffurfedd yn amrywio ar draws y gwahanol fathau o berchnogion. Mae’r tabl isod yn dangos nifer y cyforgronfeydd dŵr mawr sy’n cydymffurfio ac nad ydynt yn cydymffurfio ar gyfer pob math o berchennog ar 31 Mawrth 2025. Nid yw diffyg cydymffurfio yn golygu bod argae cronfa ddŵr yn anniogel, ond mae’n adlewyrchu dull cyffredinol yr ymgymerwr o reoli a gweithredu.

Math o berchennog	Cyforgronfeydd dŵr mawr sy’n cydymffurfio	Cyforgronfeydd dŵr mawr nad ydynt yn cydymffurfio
Cwmni dŵr	145	4
Cwmni cyfyngedig	89	11
Perchennog preifat	61	6
Corff cyhoeddus	32	17
CNC	38	0
Cronfa ddŵr amddifad (heb berchennog)	0	2

Mae mwy o wybodaeth yn ein hadroddiadau llawn bob dwy flynedd wedi’u cyhoeddi ar ein gwefan: Cyfoeth Naturiol Cymru / Adroddiadau bob dwy flynedd ar ddiogelwch cronfeydd dŵr.

Gorfodi a sancsiynau

Gwyddom nad yw cydymffurfio bob amser yn digwydd – yn aml ar ddamwain ond weithiau ddim. Pan fydd y rheolau’n cael eu torri, rydym yn cymryd camau gorfodi effeithiol a chymesur i ddiogelu’r amgylchedd a chefnogi ymdrechion i ymateb i’r argyfyngau hinsawdd a natur.

Mae ein dull gorfodi a’n hadnoddau yn cael eu blaenoriaethu lle maen nhw’n gallu gwneud y canlynol:

- atal y drosedd neu sicrhau cydymffurfedd

- newid ymddygiad
- atal troseddau yn y dyfodol
- diogelu ac adfer ein hamgylchedd
- cynnal uniondeb rheoleiddiol

Yn ystod 2024, fe wnaethom gwblhau 876 o achosion, cynnydd o 98% o 2023 (442), gyda 417 arall yn dal i fynd rhagddynt, cynnydd o 7% (2023; 389). Mae hyn oherwydd natur ein gwaith ymchwilio a gorfodi, o ystyried yr amser y gall ei gymryd i ymchwilio i ddigwyddiad, nodi troseddwyr, cael barn gyfreithiol a diweddaru ein systemau. Deilliodd 34% o achosion gorfodi o fynychu digwyddiadau ac roedd 7% o'r achosion yn achosion gwialen a llinell mewn pysgodfeydd. Deilliodd y 59% sy'n weddill o weithgarwch rheoleiddio (cydymffurfio).

Fe wnaethon ni gymryd camau gorfodi yn erbyn 619 o gwmnïau a 636 o unigolion, gan arwain at 80 o erlyniadau llwyddiannus. Ar ddiwedd 2024, fe wnaethom gau 1,717 o achosion. Roedd gennym hefyd 84 o achosion ychwanegol wedi'u rhestru fel rhai "cyfreithiol ar y gweill" a 476 "dan ymchwiliad pellach". Mae dadansoddiad o'r wybodaeth hon ar gyfer 2024 wedi'i nodi isod.

Math o achos	Achosion wedi eu terfynu	Achosion agored	Cyfanswm 2024	% o'r cyfanswm
Pysgodfeydd	69	24	93	7%
Llifogydd	42	9	51	4%
Coedwigaeth	27	36	63	5%
Amaethyddiaeth (yn cynnwys CoAPR/deddfwriaeth arall)	296	118	414	32%
Bioamrywiaeth*	23	17	40	3%
Diwydiant**	9	12	21	2%
Gwastraff	182	92	274	21%
Dŵr	228	109	337	26%
Cyfanswm	**876**	**417**	**1,293**	**100%**

* Ailenwyd y categori bioamrywiaeth (gan gynnwys safleoedd a rhywogaethau gwarchodedig) o 'Arall' yn adroddiad 2023.

** Mae diwydiant a gwastraff wedi'u gwahanu ar gyfer cyfnod adrodd 2024.

Arweiniodd ein gweithgareddau gorfodi yn 2024 at 2,427 o achosion o dorri amodau gorfodi ar wahân o dan ddeddfwriaeth, cynnydd o 92% o'i gymharu â 2023. Gellir esbonio'r cynnydd mewn cyhuddiadau i raddau helaeth gan ein rhaglen arolygiadau o dan Reoliadau Adnoddau Dŵr (Rheoli Llygredd Amaethyddol) 2021. Cyflwynodd Llywodraeth Cymru y rheoliadau hyn i leihau colli llygryddion o amaethyddiaeth i'r amgylchedd. Arweiniodd ein rhaglen arolygiadau at 1,047 o achosion o dorri amodau gorfodi o dan y ddeddfwriaeth hon yn 2024, o'i gymharu â 260 yn 2023.

Mae'n bwysig nodi nad yw ein data gorfodi yn cynnwys cyhoeddi cyngor anffurfiol y gallem ei gynnig, nac unrhyw fath arall o gyngor neu gyfarwyddyd nad yw'n rhan o gamau gorfodi. Er enghraifft, os caiff ei gynnig yn rhagweithiol neu'n rhagataliol. Mae'r dull hwn yn pwysleisio pa mor bwysig yw cydweithio â phobl a busnesau i atal troseddau amgylcheddol rhag digwydd yn y lle cyntaf neu sicrhau ymateb sy'n amddiffyn yr

amgylchedd i unrhyw drosedd a gyflawnwyd. Mae'n werth nodi bod ein llwyddiant o ran cynnig ymatebion rhagweithiol ac ymgysylltu cynnar yn llai amlwg ac yn anoddach ei fesur.

Mae'r tabl isod yn dangos nifer y cyhuddiadau a nodwyd yn ôl math o ddigwyddiad dros y pum mlynedd diwethaf. Y rheswm pam mae mwy o gyhuddiadau na nifer yr achosion yw oherwydd, mewn rhai achosion, mae troseddwr yn wynebu cyhuddiadau lluosog. Gall ein gweithgarwch gorfodi, mewn rhai achosion, rychwantu sawl cyfnod adrodd. Daw hyn yn fwy amlwg pan fydd swyddogion yn cael eu tynnu i mewn i ymchwiliadau cymhleth, yn enwedig y rhai sydd â chysylltiadau ag asiantaethau gorfodi eraill megis yr heddlu ac awdurdodau lleol. Gall hyn arwain at gyfnod hir rhwng y digwyddiad gwreiddiol a diwedd yr ymateb gorfodi. Dylid bod yn ofalus felly wrth fesur ein perfformiad gorfodi ar sail nifer y canlyniadau ac erlyniadau yn unig.

Blwyddyn	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Achosion	**562**	**981**	**905**	**886**	**1,271**
Cyfanswm cyhuddiadau	**796**	**1,292**	**1,284**	**1,353**	**2,427**
Amaethyddiaeth	12	9	27	260	1,123
Bioamrywiaeth	49	68	52	66	49
Pysgodfeydd	68	92	153	102	104
Llifogydd	7	27	49	33	54
Coedwigaeth	64	128	161	112	76
Diwydiant	17	35	29	24	39
Gwastraff	322	540	458	429	477
Dŵr	257	393	355	327	505

Mae gennym ystod eang o ddulliau gorfodi a chosbi ar gael inni, fel yr amlygwyd yn ein polisi gorfodi a sancsiynau. Mae'r dewis o offeryn yn dibynnu ar ddifrifoldeb a natur y drosedd, parodrwydd y troseddwr i gydymffurfio â gofynion rheoliadol, y trothwy tystiolaethol, a ffactorau lles y cyhoedd. Mae ein hopsiynau ymateb i droseddau yn amlinellu'r ystod o ddulliau gorfodi sydd ar gael i ni, gan gynnwys cyngor, rhybuddion, hysbysiadau gorfodi, sancsiynau sifil, ac erlyniad.

Ar gyfer mân droseddau, efallai y byddwn yn canolbwyntio ar addysg, gan ein bod yn aml yn gweld ei bod yn fwy effeithiol i sicrhau dychwelyd i gydymffurfio trwy ddarparu cyngor ac arweiniad. Y nod yw sefydlu gweithredoedd adferol ac atal yr un peth rhag digwydd eto. Trwy ddarparu cyngor a chyfeirio at ganllawiau, ein nod yw helpu cwmnïau ac unigolion i ddeall eu rhwymedigaethau, annog cydymffurfedd gwirfoddol yn rhagweithiol, ac ysbrydoli cwmnïau ac unigolion i gymryd camau blaengar wrth fynd i'r afael ag effaith amgylcheddol eu gweithredoedd. Hefyd, gellir cyflawni'r camau gwella hyn yn fwy effeithiol. Gallwn hefyd gyhoeddi hysbysiadau ffurfiol, megis hysbysiadau gwella, sy'n gofyn am gamau gweithredu penodol o fewn terfynau amser penodedig, neu rybuddiadau ffurfiol i bwysleisio disgwyliadau o ran cydymffurfio.

Mae'r tabl isod yn amlygu ein defnydd o'r ystod lawn o ddulliau gorfodi a chosbi sydd ar gael i ni, wedi'u cyfuno os oes angen, i gyflawni'r canlyniadau gorau i'r amgylchedd a chymunedau.

Canlyniad	2020	2021	2022	2023	2024
Cyngor ac arweiniad*	180	376	318	442	1,145
Llythyrau rhybuddio	324	556	514	418	477
Rhybuddiad ffurfiol	30	44	34	26	36
Erlyniadau: achosion	46	34	64	87	80
Erlyniadau: cyhuddiadau	85	74	153	143	112
Erlyniadau: dirwyon	£124,062	£332,594	£659,025	£692,189	£146,949**
Erlyniadau: costau	£69,8956	£177,9516	£148,690	£113,612	£86,661
Hysbysiad gorfodi	37	79	84	40	55
Hysbysiad cosb benodedig	0	1	8	1	0
Cosbau sifil***	12	12	10	5	5
Dirymu trwydded	0	2	0	2	0
Dim camau pellach	97	94	53	53	55

* Mae hyn yn cyfeirio at gyngor ac arweiniad neu lythyrau rhybuddio a gyhoeddwyd fel rhan o gamau gorfodi. Felly nid yw'n cynnwys cyngor anffurfiol, na chyngor, arweiniad na rhybuddion a roddwn yn ystod gweithgaredd cydymffurfio a monitro.

** Nid yw dirwyon yn cynnwys dirwy Dŵr Cymru a restrir yn yr astudiaeth achos isod. Bydd hon yn cael ei chynnwys yn ffigurau Adroddiad Rheoleiddio Blynyddol 2025.

*** Mae gan CNC ystod gyfyngedig o gosbau sifil ar gael ar hyn o bryd.

Pan fydd achosion difrifol o dorri amodau neu weithgareddau anghyfreithlon yn digwydd, byddwn yn defnyddio camau gorfodi cymesur ac angenrheidiol y gellir eu cyfiawnhau, a all gynnwys erlyn. Er mwyn sicrhau bod y camau gweithredu hyn yn llwyddiannus, rydym yn dilyn prosesau llym. Rhaid inni fod yn gymesur a phrofi bod ein gweithredoedd er budd y cyhoedd. Nid ydym yn erlyn heb reswm, ond mae'n ddull ataliol ac amddiffynnol pwysig ar gyfer y troseddau mwyaf difrifol sy'n peri'r risg fwyaf i'r amgylchedd.

Mae manylion yr unigolion a'r cwmnïau hynny a erlynwyd yn 2024 wedi'u rhestru ar ddiwedd yr adroddiad hwn.

Astudiaeth achos

Cafodd Dŵr Cymru ddirwy o £120,000 a gorchymyn i dalu costau o £70,237.70 ar ôl pledio'n euog i dros 800 achos o dorri amodau ei drwyddedau amgylcheddol i ollwng carthion. Roedd y cyhuddiadau'n ymwneud â data hunanfonitro Dŵr Cymru a gyflwynwyd i ni fel rhan o'i adroddiadau blynyddol 2020 a 2021. Oherwydd nifer yr achosion o ddiffyg cydymffurfio, cafodd y cyhuddiadau eu crynhoi yn 18 trosedd er budd y llys.

Ar 16 Hydref 2024, yn Llys Ynadon Llandudno, plediodd Dŵr Cymru yn euog i 15 allan o'r 18 cyhuddiad. Ar 17 Rhagfyr 2024, derbyniodd y cwmni weddill y cyhuddiadau i'w hystyried.

Ers 2010, bu gofyniad ar gwmnïau dŵr i gynnal gwaith hunanfonitro ar eu gollyngiadau elifiant o'u gweithfeydd carthion a'u gweithfeydd trin dŵr. Ar ôl derbyn ei adroddiad blynyddol ar gyfer 2020, nodwyd bod ansawdd yr wybodaeth a ddarparwyd wedi dirywio'n amlwg o'i gymharu â blynyddoedd blaenorol, gyda dros 600 o dorri amodau wedi'u

cofnodi. Roedd y rhain wedi'u gwasgaru ar draws tua 300 o safleoedd ledled Cymru a Swydd Henffordd.

Mewn cyfweliadau a gynhaliwyd, ac yn eu hamddiffyniad yn y llys, esboniodd Dŵr Cymru mai ailstrwythuro mewnol y tîm samplu a materion amserlennu cysylltiedig â TG, ynghyd ag effeithiau pandemig COVID-19, oedd y prif ffactorau y tu ôl i'r dirywiad.

Enillion troseddau

Drwy ddefnyddio deddfwriaeth fel y Ddeddf Enillion Troseddau, rydym yn gallu cael arian ychwanegol, gan wella ein galluoedd gorfodi ymhellach a sicrhau bod troseddau amgylcheddol yn cael eu canfod a'u hatal.

Yn 2024, fe wnaethom ddefnyddio arian y Ddeddf Enillion Troseddau i weithredu ein rhaglen camerâu corff ar gyfer swyddogion amgylcheddol rheng flaen a staff gwarantedig eraill. Mae'r rhaglen wedi ein galluogi i amddiffyn ein staff trwy ddefnyddio camerâu corff i gasglu lluniau tystiolaethol o droseddwyr a'u troseddolrwydd cysylltiedig er budd y llysoedd pan fyddwn yn erlyn troseddwyr. Mae hyn wedi gwella'r dystiolaeth orau sydd ar gael o droseddau amgylcheddol, a bydd yn parhau i wneud hynny, er mwyn sicrhau bod troseddwyr yn cael eu dwyn gerbron y llys, gydag erlyniadau addas a chymesur. Fe wnaethon ni hefyd fuddsoddi arian y Ddeddf Enillion Troseddau i recriwtio wyth prentis gorfodi ac ariannu dau swyddog heddlu ar secondiad i gydweithio â ni.

Cod ar gyfer Gwasanaeth Erlyn y Goron

Rhestrir isod y gorchmynion ategol y gall llys eu gwneud yn dilyn euogfarn ynghyd â'u defnydd yn 2024 mewn perthynas ag achosion a ddygwyd gennym ni:

Gweithdrefn un ynad:
- 53 (gwialen a llinell)

Dedfrydau o garchar:
- 0

Anghymhwyso cyfarwyddwyr:
- Amherthnasol

Gorchmynion atafaelu a'r Ddeddf Enillion Troseddau
- Thomas Jeffrey Lane: enillion troseddol o £78,614.60, gorchymyn atafaelu am £11,280.77, wedi'i gynyddu ar 31 Mawrth 2025

Gorchmynion ymddygiad gwrthgymdeithasol
- Amherthnasol

Fforffedu offer:
- Amherthnasol

Gwaharddiad rhag gyrru:

- Amherthnasol

Digollediad arall (ac eithrio o dan y Ddeddf Enillion Troseddau)

- Cyfanswm o £590 mewn gorchmynion digolledu o ganlyniad i beidio â phrynu trwyddedau ar ôl dyddiad y digwyddiad perthnasol

Atafaelu cerbydau

- Amherthnasol

Gorchmynion cymunedol

- Phillip Johns: gorchmynnwyd i dalu costau o £13,000 a chwblhau 200 awr o waith gwirfoddol

Astudiaeth achos

Thomas Jeffrey Lane – Llys y Goron Abertawe (31 Mawrth 2024)

Yn ystod achos hirhoedlog yn erbyn Jeff Lane, 74 oed o Cartersford, Gŵyr, cafodd ei ganfod yn euog o dorri mwy nag wyth hectar o goetir brodorol yn anghyfreithlon o fewn Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol Gŵyr, Abertawe.

Ar 14 Mehefin 2024, gwnaeth Llys y Goron orchymyn atafaelu o dan y Ddeddf Elw Troseddau yn erbyn Mr Lane, a gorchmynnwyd iddo dalu £11,280.77, yn seiliedig ar asesiad y llys o'i asedau oedd ar gael ar y pryd.

Ym mis Rhagfyr 2024, daeth CNC yn ymwybodol bod Mr Lane ar fin cael asedau ychwanegol o werthu eiddo. Gan weithredu ar yr wybodaeth hon, gwnaeth CNC gais i Lys y Goron i gynyddu'r swm y mae'n rhaid i Mr Lane ei dalu o dan y gorchymyn atafaelu gwreiddiol. Ni wrthwynebodd Mr Lane gais CNC ac, ar 31 Mawrth 2025, yn Llys y Goron Abertawe, gorchmynnwyd iddo dalu swm uwch o £78,614.60.

Trwyddedu ein gweithgareddau ein hunain

Mewn rhai achosion, mae'r ddeddfwriaeth yn pennu'r broses ar gyfer trwyddedu ein gweithgareddau ein hunain. Er nad yw'r rhan fwyaf o'r ddeddfwriaeth berthnasol yn ymwneud yn benodol â hunandrwyddedu, cydymffurfio a gorfodi, mae *Gorchymyn Corff Adnoddau Naturiol Cymru (Swyddogaethau)* 2013 ("y Gorchymyn Swyddogaethau") yn gosod dyletswydd arnom i gael cynllun cyhoeddi, y mae rhan ohono yn ymwneud â hunandrwyddedu.

Lle rydym yn gyfrifol am gyfundrefn reoleiddio, yna byddwn yn cymhwyso'r safonau dilynol i'n ceisiadau ni am drwydded, ein penderfyniadau ynglŷn â'n ceisiadau am drwyddedau, sut rydym yn cymryd rhan mewn ymgynghoriadau mewnol, ein gwaith o asesu cydymffurfedd, a'n hymchwiliadau i droseddau posibl mewn perthynas â'n gweithgareddau

ein hunain. Mae'r safonau hefyd yn berthnasol i weithgareddau trwyddedu, cydymffurfio a gorfodi mewn perthynas â gwaith a wneir gan gontractwyr ar ein rhan.

Mae ein safonau yn sicrhau ein bod yn gwneud y canlynol:

- Rydym yn arfer yr un lefel o graffu a safonau ar gyfer ein gweithgareddau ein hunain â'r rhai sy'n ofynnol ar gyfer unigolion a busnesau allanol. Yn benodol, rydym yn ceisio defnyddio'r dull hwn, cyn belled ag y bo'n ymarferol, yng nghyd-destun ein polisi gorfodi ac erlyn cyhoeddedig, gan gynnwys dilyn ystyriaethau budd y cyhoedd perthnasol.
- Rydym yn dilyn prosesau penderfynu clir a thryloyw sy'n gadarn pan fyddant yn cael eu herio ac wedi'u dogfennu'n glir.
- Mae lefel briodol o wahanu swyddogaethau rhwng yr uned fusnes sy'n cael ei rheoleiddio a'r tîm sy'n cyflawni'r gwaith rheoleiddio. Mae hyn er mwyn helpu i ddangos tegwch a thryloywder, ac i gefnogi hyder y cyhoedd a Llywodraeth Cymru yn ein penderfyniadau.

Yn ogystal, os byddwn yn methu â chydymffurfio ag amodau neu achosi digwyddiad amgylcheddol, byddwn yn cymryd camau gorfodi priodol yn yr un modd ag unrhyw drosedd amgylcheddol arall. Rydym yn cynnal gwahaniad swyddogaethol a llinell reoli rhwng yr uned weithredol sy'n gyfrifol am y mater a'r tîm rheoleiddio a gorfodi. Mae'r tabl isod yn dangos y camau a gymerwyd yn erbyn CNC ers blwyddyn ariannol 2024/25.

Cam gweithredu	2023 i 24	2024 i 25
Dim camau pellach	8	5
Cyngor ac arweiniad	5	0
Llythyr rhybuddio	0	1
Yn parhau	2	4
Hysbysiad statudol	1	0
Cyfanswm	**16**	**10**

Rhagolwg

Rydym yn parhau i fod wedi ymrwymo'n gadarn i wella effeithiolrwydd ac effeithlonrwydd ein gweithgareddau rheoleiddio mewn cydweithrediad ag unigolion, cymunedau a busnesau, gyda'r nod cyffredinol o atal a lleihau llygredd. Mae'r amcan hwn yn cael ei gyflawni drwy gymhwyso ein pwerau a'n dyletswyddau statudol yn drylwyr ac yn gymesur. Mae ein timau arbenigol wedi ymrwymo i ddefnyddio cwmpas llawn yr offer deddfwriaethol a'r adnoddau sydd ar gael i fynd i'r afael â'r heriau amgylcheddol cynyddol gymhleth a deinamig yr ydym yn eu hwynebu.

Wrth i ni edrych ymlaen, rydym yn parhau i ganolbwyntio ar wella ein heffeithiolrwydd a'n gwydnwch rheoleiddiol yn wyneb pwysau amgylcheddol cynyddol. Yn ystod y cyfnod nesaf, bydd nifer o ddatblygiadau deddfwriaethol a gweithredol pwysig yn digwydd a fydd yn cryfhau ein gallu i amddiffyn adnoddau naturiol Cymru ac ymateb yn fwy pendant i niwed amgylcheddol.

Un o'r datblygiadau mwyaf arwyddocaol sydd ar ddod yw cyflwyno'r Ddeddf Dŵr (Mesurau Arbennig). Disgwylir i'r ddeddfwriaeth hon wella ein pwerau goruchwylio ac ymyrryd rheoleiddiol mewn achosion o ddiffyg cydymffurfio parhaus ag amodau trwydded

amgylcheddol, yn enwedig mewn perthynas ag ansawdd dŵr. Ar ôl iddo gael ei ddeddfu, bydd fframwaith y mesurau arbennig yn ein galluogi i gymhwyso rheolaethau rheoleiddio wedi'u targedu ar weithredwyr sy'n methu, gan gyflwyno cynlluniau gwella pwrpasol a chynyddu tryloywder ynghylch eu perfformiad. Bydd hwn yn offeryn allweddol yn ein hymdrechion i adfer iechyd afonydd, llynnoedd a dyfroedd arfordirol Cymru a bydd yn cynnwys y canlynol:

- Bydd gofyniad cyfreithiol newydd o dan y Ddeddf Mesurau Arbennig Dŵr, cynlluniau ar gyfer lleihau digwyddiadau llygredd, yn ei gwneud yn ofynnol i gwmnïau dŵr nodi sut y byddant yn lleihau llygredd o bob ased, gan gynnwys gorlifoedd storm. Rydym yn datblygu canllawiau ar gyfer cwmnïau dŵr a byddwn yn eu cyhoeddi erbyn diwedd 2025. Rhaid i gwmnïau dŵr gael cynlluniau ar gyfer lleihau digwyddiadau llygredd ar waith erbyn mis Ebrill 2026. Bydd y cynlluniau hyn yn gosod targedau cyflawni gwelliannau blynyddol ar eu cyfer.
- Rydym wrthi'n ceisio gwneud cynlluniau rheoli draenio a dŵr gwastraff yn statudol yng Nghymru. Byddant yn rhan allweddol o benderfyniadau cynllunio a buddsoddi hirdymor. Byddwn yn sicrhau bod cynlluniau rheoli draenio a dŵr gwastraff cwmnïau dŵr yn uchelgeisiol, yn seiliedig ar dystiolaeth, ac yn cyd-fynd â nodau amgylcheddol a hinsawdd ehangach. Byddant yn galluogi cwmnïau dŵr i gynllunio'n effeithiol ar gyfer y 25 mlynedd nesaf, gan fynd i'r afael â heriau fel twf y boblogaeth, capasiti draenio, newid hinsawdd a chydnerthedd asedau.
- Rydym yn canolbwyntio ar sicrhau bod cwmnïau dŵr yn cyflawni eu hymrwymiadau buddsoddi o fewn Cynllun Rheoli Asedau 8 (2025–2030), wedi'u harwain gan y blaenoriaethau a osodwyd drwy Adolygiad Pris Dŵr 24, sef y broses adolygu prisiau a arweinir gan Ofwat sy'n gosod targedau sy'n ymwneud â pherfformiad a chyllid ar gyfer cwmnïau dŵr. Mae'r blaenoriaethau hyn yn cynnwys lleihau llygredd, diogelu ansawdd dŵr, cynyddu gwydnwch i newid hinsawdd, a gwella gwasanaethau i gwsmeriaid a'r amgylchedd. Ein rôl ni yw dwyn cwmnïau i gyfrif a sicrhau bod y ddarpariaeth yn amserol ac yn dryloyw ac yn cyflawni canlyniadau amgylcheddol go iawn.

Rydym hefyd yn rhagweld y byddwn yn cyflwyno neu'n diwygio fframweithiau rheoleiddio a pholisi ehangach a fydd yn cefnogi ein hamcanion, gan gynnwys:

- Diwygiadau deddfwriaethol Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru sy'n ymwneud â thrwyddedu amgylcheddol, rheoli maetholion, a'r economi gylchol, a fydd â goblygiadau i sut rydym yn rheoleiddio gweithgareddau gwastraff, dŵr a defnydd tir.
- Datblygiad pellach o Ddeddf yr Amgylchedd (Ansawdd Aer a Seinweddau) (Cymru) 2024, a fydd yn llunio ein cyfrifoldebau ar gyfer monitro ansawdd aer, rheoli sŵn a diogelu iechyd y cyhoedd.
- Parhau i integreiddio'r Cynllun Ffermio Cynaliadwy, a fydd yn dod â chyfleoedd newydd ar gyfer cydweithio ac atebion ar sail natur mewn partneriaeth â'r sector amaethyddol.
- Ein gwaith gyda sefydliadau partner i gynhyrchu arweiniad i gwmnïau dŵr i hunanadrodd ystod eang o fathau o ddigwyddiadau llygredd. Bydd hyn yn ein galluogi i barhau i asesu perfformiad cwmnïau dŵr yng Nghymru yn erbyn y rhai yn Lloegr. Byddwn yn cofnodi ac yn ymateb i ddigwyddiadau llygredd yn gyson.
- Byddwn yn tynhau'r fframwaith ar gyfer yr Asesiadau Perfformiad Amgylcheddol blynyddol o fis Ionawr 2026 ymlaen ar y cyd ag Asiantaeth yr Amgylchedd yn Lloegr.

- Byddwn yn creu tîm newydd i gynyddu monitro gollyngiadau cwmnïau dŵr, gwiriadau cydymffurfedd ac archwiliadau. Bydd y tîm hwn yn mabwysiadu dull Cymru gyfan o ymdrin â materion gweithredol er mwyn gwella ein cysondeb rheoleiddio. Bydd y tîm yn nodi tueddiadau perfformiad cwmnïau dŵr ac achosion cyffredin diffyg cydymffurfio. Bydd y tîm newydd yn ein galluogi i ganolbwyntio ar sail cwmni cyfan yn hytrach na fesul safle, a fydd yn gwella dull cwmnïau dŵr o ddiogelu'r amgylchedd.
- Lle mae gweithredwr yn cynnig ymgorffori atebion ar sail natur fel rhan o'i gydymffurfedd rheoleiddiol a'i ddull gweithredu, byddwn yn sicrhau bod atebion ar sail natur: wedi'u cynllunio a'u dylunio mewn ffordd briodol i gyflawni'r manteision amgylcheddol a geisir, a'u bod yn cael eu cynnal i gyflawni'r manteision amgylcheddol hynny yn yr hirdymor.
- Byddwn yn asesu sut y gallwn leihau faint o faetholion, yn enwedig nitrogen organig toddedig, sy'n cael eu gollwng o'n hafonydd i'r amgylchedd morol er mwyn cefnogi cynaliadwyedd y nodweddion o fewn Ardaloedd Cadwraeth Arbennig morol yng Nghymru.
- Yn hydref 2024, cadarnhaodd Llywodraeth Cymru ei hymrwymiad i fynd i'r afael â'r argymhellion a wnaed gan yr Athro Balmforth yn ei adroddiad ar sut mae diogelwch cronfeydd dŵr yn cael ei reoleiddio. Mae 15 o argymhellion a 52 o is-argymhellion i'w hystyried. Rydym wedi cymryd rhan weithredol yn y rhaglen hon i gefnogi Llywodraeth Cymru, DEFRA ac Asiantaeth yr Amgylchedd. Bydd y rhaglen ddiwygio yn pwysleisio bod angen i reoleiddio helpu i sicrhau diogelwch y cyhoedd ac nid dim ond cydymffurfio â'r gyfraith, fel yr adroddwyd yn y ddogfen hon, ac felly mae'n fenter bwysig wrth ddatblygu gwaith diogelwch cronfeydd dŵr. Rydym yn parhau i ddatblygu'r cynigion hyn er mwyn galluogi ymgynghoriad cyhoeddus maes o law.

Rydym hefyd yn bwrw ymlaen â gwaith i wella sut rydym yn blaenoriaethu ac yn dyrannu ein hadnoddau rheoleiddio, gyda ffocws mwy llym ar wneud penderfyniadau yn seiliedig ar risg a defnyddio offer digidol i wella effeithlonrwydd a thryloywder. Mae hyn yn cynnwys datblygiad parhaus dulliau sy'n seiliedig ar ddata i dargedu gweithgarwch cydymffurfio a defnyddio dangosfyrddau ac offer mapio i lywio cynllunio gweithredol.

Rydym yn parhau i wella ein tudalennau gwe ar gyfer rheoleiddio a thrwyddedu. Mae hyn yn cynnwys ffurflenni cais digidol ar gyfer ceisiadau trwyddedu er mwyn ei gwneud hi'n haws i ymgeiswyr wneud cais am ganiatadau perthnasol, gwella effeithlonrwydd ac ansawdd ceisiadau, a lleihau amseroedd gwneud penderfyniad.

Gyda'i gilydd, mae'r newidiadau hyn yn cynrychioli camau sylweddol ymlaen yn ein gallu i gyflawni rheoleiddio amgylcheddol effeithiol a thryloyw sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau. Wrth i'r galw ar ein gwasanaethau gynyddu, rydym yn parhau i fod wedi ymrwymo i addasu ac esblygu, yn unol ag egwyddorion rheoli adnoddau naturiol yn gynaliadwy, er mwyn sicrhau manteision amgylcheddol, cymdeithasol ac economaidd hirdymor i Gymru.

Erlyniadau

Dyma'r achosion a arweiniodd at erlyniad yn 2024. Dechreuodd llawer o'r achosion hyn yn ystod blynyddoedd blaenorol ac, mewn rhai achosion, fe wnaethom erlyn mwy nag un cyhuddiad.

Gwastraff a diwydiant

Cwmni

Dyddiad y canlyniad	Cwmni	Math o drosedd	Prif gyhuddiad	Nifer y cyhuddiadau	Dirwyon	Costau
17 Mai 2022	Befesa Salt Slags Limited	Diwydiant	Rheoliadau Trwyddedu Amgylcheddol (Cymru a Lloegr) 2016	4	£3,660	£4,240
5 Ion 2024	Ammanford Recycling Limited	Gwastraff	Rheoliadau Trwyddedu Amgylcheddol (Cymru a Lloegr) 2016	2	£42,000	£4,652

Unigolyn

Dyddiad y canlyniad	Enw'r troseddwr (unigolyn)	Math o drosedd	Prif gyhuddiad	Nifer y cyhuddiadau	Dirwyon	Costau
12 Ion 2024	Gareth Evan Richards	Gwastraff	Rheoliadau Trwyddedu Amgylcheddol (Cymru a Lloegr) 2016	2	£373	£4,762
16 Chwef 2024	Timothy Washbourne	Diwydiant	Rheoliadau Trwyddedu Amgylcheddol (Cymru a Lloegr) 2016	2	£810	£2,885
20 Chwef 2024	Joseph Frederick Jason Thomas	Gwastraff	Deddf yr Amgylchedd 1995	1	£660	£900
1 Mawrth 2024	Steven Billings	Gwastraff	Deddf Diogelu'r Amgylchedd 1990	3	£0	£500
5 Mawrth 2024	Jeremy Wells	Gwastraff	Deddf Diogelu'r Amgylchedd 1990	3	£320	£1,500
10 Gorff 2024	Mohammed Zishan Ali Hassan	Gwastraff	Deddf Diogelu'r Amgylchedd 1990	8	£11,000	£8,506
16 Gorff 2024	Daniel French	Gwastraff	Deddf Diogelu'r Amgylchedd 1990 (fel y'i diwygiwyd)	3	£400	£500
23 Medi 2024	Kieran Price	Gwastraff	Deddf Diogelu'r Amgylchedd 1990 (fel y'i diwygiwyd)	2	£281	£160
9 Hyd 2024	Christian Craig Astill	Gwastraff	Deddf Diogelu'r Amgylchedd 1990	1	£0	£1,200
22 Hyd 2024	Darrell Hopkins	Gwastraff	Deddf Diogelu'r Amgylchedd 1990	1	£3,000	£5,927
8 Tach 2024	James Jones	Gwastraff	Deddf Rheoli Llygredd (Diwygio) 1989	1	£660	£2,522

Dyddiad y canlyniad	Enw'r troseddwr (unigolyn)	Math o drosedd	Prif gyhuddiad	Nifer y cyhuddiadau	Dirwyon	Costau
10 Rhag 2024	Alan Seymour	Gwastraff	Deddf yr Amgylchedd 1995	1	£180	£450
19 Rhag 2024	Luke David Powell	Gwastraff	Rheoliadau Trwyddedu Amgylcheddol (Cymru a Lloegr) 2016	1	£120	£650

Coedwigaeth

Dyddiad y canlyniad	Enw'r troseddwr (unigolyn)	Math o drosedd	Prif gyhuddiad	Nifer y cyhuddiadau	Dirwyon	Costau
14 Meh 2024	Thomas Jeffrey Lane	Coedwigaeth	Deddf Coedwigaeth 1967	2	£1,500	£0

Bioamrywiaeth

Dyddiad y canlyniad	Enw'r troseddwr (unigolyn)	Math o drosedd	Prif gyhuddiad	Nifer y cyhuddiadau	Dirwyon	Costau
29 Tach 2024	Darren Michael Coles	Bioamrywiaeth	Deddf Bywyd Gwyllt a Chefn Gwlad 1981	2	£3,800	£11,758

Pysgodfeydd

Dyddiad y canlyniad	Enw'r troseddwr (unigolyn)	Math o drosedd	Prif gyhuddiad	Nifer y cyhuddiadau	Dirwyon	Costau
17 Ion 2024	Christopher Saunders	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£107	£100
17 Ion 2024	James Thomas	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£40	£100
17 Ion 2024	Daniel Monk	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£220	£100
5 Mawrth 2024	Sergej Sutov	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£220	£127
5 Mawrth 2024	Craig Rees	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£40	£127
6 Mawrth 2024	Rolands Bartkevics	Pysgodfeydd	Deddf Eogiaid 1986	2	£300	£650
13 Mawrth 2024	Calum Smith	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£220	£100
13 Mawrth 2024	Andrew Edwards	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£220	£100
18 Mawrth 2024	Jordan Brown	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£50	£100
4 Ebr 2024	Kyle Campbell	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£40	£127

Dyddiad y canlyniad	Enw'r troseddwr (unigolyn)	Math o drosedd	Prif gyhuddiad	Nifer y cyhuddiadau	Dirwyon	Costau
4 Ebr 2024	Andrew Campbell	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£130	£127
4 Ebr 2024	Nicholas Nash	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£220	£127
18 Ebr 2024	Sam Penny	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£220	£127
22 Mai 2024	Anthony McCarthy	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£40	£127
22 Mai 2024	Liam John Enright	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£146	£127
22 Mai 2024	Geraint Parry	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£40	£127
22 Mai 2024	Ian Martin Davies	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£146	£127
22 Mai 2024	Shaun Dorrington	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£138	£127
4 Meh 2024	Ashley Davies	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£100	£127
11 Meh 2024	Daniel Hook	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£0	£127
18 Meh 2024	Jaroslaw Zygmunt	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£220	£127
18 Meh 2024	Sebastian Obrebski	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£116	£0
18 Meh 2024	Kyle Paul Enos	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£220	£127
18 Meh 2024	Rhys Mcaley	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£220	£127
12 Gorff 2024	Stephen Samuel	Pysgodfeydd	Deddf Eogiaid 1986 (fel y'i diwygiwyd gan adran 229 o Ddeddf Mynediad i'r Môr a'r Arfordir 2009)	1	£414	£2,000
16 Gorff 2024	Tomasz Gorczyca	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£220	£127
16 Gorff 2024	Steven Bradley	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£100	£127
16 Gorff 2024	Cian Roome	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£20	£0
16 Gorff 2024	Danny Morgan-Pearce	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£40	£127
16 Gorff 2024	Joe Owens	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£40	£127
22 Awst 2024	Stefan Swistun	Pysgodfeydd	Deddf y Môr a Mynediad i'r Arfordir 2009	2	£345	£500
3 Medi 2024	Stephen McGlinchey	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£40	£163
3 Medi 2024	Angharad Clarke	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£194	£127
3 Medi 2024	Matthew Whelan	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£115	£127

Dyddiad y canlyniad	Enw’r troseddwr (unigolyn)	Math o drosedd	Prif gyhuddiad	Nifer y cyhuddiadau	Dirwyon	Costau
3 Medi 2024	Terance Powell	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£40	£127
3 Medi 2024	Randall Flye	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£40	£127
3 Medi 2024	Paul Lewis	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£40	£127
3 Medi 2024	Christopher Rowland	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£40	£127
3 Medi 2024	Jenny Rowland	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£40	£127
3 Medi 2024	Stephen Chard	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	2	£220	£127
3 Medi 2024	Jordan Boddy	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£40	£127.30
9 Medi 2024	Jamie Jessett	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	2	£440	£127
30 Hyd 2024	Daniel Flynn	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£220	£128
30 Hyd 2024	John Wadley	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£73	£127
30 Hyd 2024	Gabriel Burcea	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	2	£440	£127
30 Hyd 2024	Cristin Nicolae	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	2	£440	£127
30 Hyd 2024	Gareth Davies	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	2	£220	£127
30 Hyd 2024	Jamie Thomas Davies	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£126	£127
30 Hyd 2024	Corey Webster	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£40	£0
30 Hyd 2024	Tyrone Selby	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£220	£127
9 Rhag 2024	Michael Humphreys	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£132	£127
9 Rhag 2024	Reece Thomas Evans	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£40	£127
9 Rhag 2024	Robert Pluskota	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£132	£127
9 Rhag 2024	Corey Lee James Fuge	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£220	£127
10 Rhag 2024	Rhys Charles Jones	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£146	£128
10 Rhag 2024	Ashley Beecham	Pysgodfeydd	Deddf Pysgodfeydd Eogiaid a Dŵr Croyw 1975	1	£40	£128

Ansawdd dŵr

Cwmni

Dyddiad y canlyniad	Cwmni	Math o drosedd	Prif gyhuddiad	Nifer y cyhuddiadau	Dirwyon	Costau
9 Ion 2024	Edenstone Homes Limited	Dŵr	Rheoliadau Trwyddedu Amgylcheddol (Cymru a Lloegr) 2016	1	£48,000	£6,572
25 Meh 2024	Rhydsais Cyf	Dŵr	Rheoliadau Trwyddedu Amgylcheddol (Cymru a Lloegr) 2016	2	£5,000	£7,845
18 Gorff 2024	Enzos Homes Ltd	Dŵr	Rheoliadau Trwyddedu Amgylcheddol (Cymru a Lloegr) 2016	1	£20,000	£7,389

Unigolyn

Dyddiad y canlyniad	Enw'r troseddwr (unigolyn)	Math o drosedd	Prif gyhuddiad	Nifer y cyhuddiadau	Dirwyon	Costau
9 Mai 2024	Brian Parry	Dŵr	Rheoliadau Trwyddedu Amgylcheddol (Cymru a Lloegr) 2016	1	£265	£4,442
31 Gorff 2024	Huw D H Pritchard	Dŵr	Rheoliadau Trwyddedu Amgylcheddol (Cymru a Lloegr) 2016	1	£250	£850

Atodiad 1

Gwastraff – perfformwyr gwael

Trwydded	Enw'r safle	Ardal	Band
HP3938RN	Fenestration Recycling Company Limited	De-orllewin	F
BB3298HN	Green Steel Works Ltd	De-ddwyrain	E
QB3093HE	Dociau Alexandra	De-ddwyrain	E
BB3796FA	The Scrapyard	De-orllewin	E
UP3794FZ	Worldcare Wales Ltd	Gogledd-orllewin	E
HB3490HK	Abertawe Metals Recycling Ltd	De-orllewin	E
CB3091ZE	Chwarel Bryncir	Gogledd-orllewin	E
CB3237AP	Gwynedd Skip And Plant Hire Ltd	Gogledd-orllewin	E
BB3794ZH	Ty Mawr West Recycling	Gogledd-orllewin	E
RP3098FM	Ammanford Metal Recycling	De-orllewin	E
ZP3899FX	Merthyr Borough Recycling Centre Ltd – gorsaf drosglwyddo	Canol y De	E

Trwydded	Enw’r safle	Ardal	Band
QP3194FY	David Neil	Gogledd-orllewin	D
BB3296CU	Mwynglawdd Plwm Frongoch	Canolbarth	D
XB3893HN	Taybrite Works	De-orllewin	D
AB3998CJ	Worldcare Recycling	Gogledd-orllewin	D
KP3095FE	Gorsaf Trosglwyddo Gwastraff Woodstock	De-ddwyrain	D
AB3090CC	Cyfleuster Treulio Anaerobig Fferm Argoed	Canolbarth	D
BP3330LS	Safle Tirlenwi Fferm Tŷ Mawr	Gogledd-orllewin	D
AB3698CV	Airfield Metals	De-orllewin	D
LB3933AE	Thomas Skip And Plant Hire Ltd	Gogledd-orllewin	D
VP3494FK	Melin Plas Du	Gogledd-orllewin	D
CB3495FF	Doc y Brenin	De-orllewin	D
CB3593HF	Parry and Evans Ltd	Gogledd-ddwyrain	D
JP3894FM	The Windmill Site	Gogledd-orllewin	D
BB3793ND	Doc Nevill	De-orllewin	D
MB3333DG	The Old Forge	De-orllewin	D

Gwastraff – perfformwyr gwael parhaus

Enw’r safle	Ardal	Band	Blynyddoedd fel perfformiwr gwael parhaus
Ammanford Metal Recycling	De-orllewin	E	o leiaf 9
Worldcare Wales Ltd	Gogledd-orllewin	E	4
AMG Resources Ltd	De-orllewin	D	4
Jonathan Mark Rees	De-orllewin	D	3
Green Steel Works Ltd	De-ddwyrain	E	3
Merthyr Borough Recycling Centre Ltd	Canol y De	E	3
Gwilym Eirwyn Williams	De-ddwyrain	D	3
Abertawe Metal Recycling Limited	De-orllewin	E	2
Worldcare Recycling Limited	Gogledd-orllewin	D	2
South West Wood Products Limited (Doc y Brenin)	De-orllewin	D	2

Perfformwyr gwael mewn diwydiant

Enw’r safle	Ardal	Band
Safle Tirlenwi Withyhedge	De-orllewin	F
Safle Tirlenwi Palleg	De-orllewin	F
Alyn Works	Gogledd-ddwyrain	F
PB Gelatins	Canol y De	F
Cyfleuster Trin Gwastraff Clinigol Wrecsam	Gogledd-ddwyrain	E
Tremorfa Melt Shop	Canol y De	E
Gwaith Dur Port Talbot	De-orllewin	E
Sandycroft Poultry Processing	Gogledd-ddwyrain	E

Enw’r safle	Ardal	Band
Safle Tirlenwi Brookhill	Gogledd-ddwyrain	E
Ffatri Byrddau Gronynnau’r Waun	Gogledd-ddwyrain	E
Safle Tirlenwi Chwarel Hafod	Gogledd-ddwyrain	E
Maelor Foods Limited	Gogledd-ddwyrain	E
Safle Tirlenwi Bryn Posteg	Gogledd-ddwyrain	E
Safle Tirlenwi Tir John	De-orllewin	E
The Creamery	De-orllewin	E
Gwaith Bwyd Anifeiliaid Anwes Llangadog	De-orllewin	E
Gwaith Silicon y Barri	Canol y De	E
Melin Bapur Shotton	Gogledd-ddwyrain	D
Gwaith Ffibr Mwynau Queensferry	Gogledd-ddwyrain	D
Safle Tirlenwi Docksway	De-ddwyrain	D
Safle Tirlenwi Llanddulas	Gogledd-orllewin	D

Perfformwyr gwael parhaus mewn diwydiant

Enw’r safle	Ardal	Band	Blynyddoedd fel perfformiwr gwael parhaus
Gwaith Dur Port Talbot	De-orllewin	E	o leiaf 9
Safle Tirlenwi Chwarel Hafod	Gogledd-ddwyrain	E	o leiaf 9
Safle Tirlenwi Brookhill	Gogledd-ddwyrain	E	o leiaf 9
Safle Tirlenwi Bryn Posteg	Gogledd-ddwyrain	E	o leiaf 9
Gwaith Ffibr Mwynau Queensferry	Gogledd-ddwyrain	D	o leiaf 9
The Creamery	De-orllewin	E	7
Safle Tirlenwi Palleg	De-orllewin	F	4
Cyfleuster Trin Gwastraff Clinigol Wrecsam	Gogledd-ddwyrain	E	4
Alyn Works	Gogledd-ddwyrain	F	3
PB Gelatins	Canol y De	F	3
Maelor Foods	Gogledd-ddwyrain	E	3
Gwaith Silicon y Barri	Canol y De	E	3
Safle Tirlenwi Withyhedge	De-orllewin	F	2
Tremorfa Melt Shop	Canol y De	E	2
Ffatri Byrddau Gronynnau’r Waun	Gogledd-ddwyrain	E	2
Melin Bapur Shotton	Gogledd-ddwyrain	D	2
Safle Tirlenwi Docksway	De-ddwyrain	D	2